

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 3533/08

בפני :
כבוד הנשיאה ד' ביניש
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט ס' ג'ובראן

העותרים :
1. סוויטי
2. סוויטי
3. שביטה
4. דיאב
5. צואפטה
6. גית
7. הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל
8. בצלם, מרכז המידע לזכויות האדם בשטחים
9. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה
זלצברגר
10. רופאים לזכויות אדם
11. עדאלה-המרכז המשפטי לזכויות המיעוט
הערבי בישראל

נגד

המשיבים :
1. שירות הביטחון הכללי
2. משטרת ישראל
3. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה : כ' באלול התשס"ט (09.09.2009)

בשם העותרים : עו"ד סמדר בן נתן ; עו"ד באנה שגרי-בדרנה ;
עו"ד נעמי הקר

בשם המשיבים : עו"ד ענר הלמן

פסק-דין

הנשיאה ד' ביניש:

בעתירה שלפנינו מעלים העותרים בקשה לסעדים באופן כללי ובה ביקשו כי נורה לשירות הביטחון הכללי "להימנע מלהפגיש בני משפחה המצויים במעצר כאמצעי לחץ בחקירתם, או מלחשוף אותם זה לזה", ומדוע "לא יימנעו מלהציג בפני עצורים מצג שעל פיו הודאתם בחקירה תגרום לשחרור או להטבת תנאי מעצרם של בני משפחתם, ומדוע לא יימנעו מלהציג בפני עצורים מצג שווא על פיו בן משפחתם עצור או עומד להיעצר אם לא יודו".

הסעד המבוקש נוסח כאמור באופן כוללני ומחילופי הדברים בין באי-כוח העותרים ותשובת בא-כוח היועץ המשפטי לממשלה הובהר כי הטענה אינה כי אסור לחקור בני משפחה אם וכאשר קיים חשד כי ביצעו עבירות משותפות וכרוכות, וכי ניתן לבצע מהלכי חקירה בקשר לכך. אלא, הטענה היא כנגד שימוש בחקירה באמצעים פסולים של איום על פגיעה שייפגעו קרובי משפחה – הורים, נשים וילדים, וזאת כאמצעי להפעלת לחץ על נחקרים. באי-כוח העותרים פנו ליועץ המשפטי לממשלה והעלו מספר תלונות קונקרטיות שהועברו לבדיקה אצל הממונה על בדיקת תלונות נגד חוקרי שב"כ – המבת"ן.

התלונות הפרטניות נבדקו וברובן למעט בעניינינו של העותר 1 נמצא כי לא היה פסול באמצעים שננקטו בחקירה. בעניין אחד טרם הסתיימה הבדיקה. התלונות הקונקרטיות אינן חלק מהסעד המבוקש והן אך דוגמאות להמחשת טענתם הכללית של העותרים.

באשר לטענה זו השיב עוזרו של היועץ המשפטי לממשלה לבאי-כוח העותרים במכתב בו קבע את עמדתו הכללית בנוסח הבא:

"א. מעצר בן משפחה של נחקר מותר, כאשר מדובר באותה מסכת עבריינית, וקיימת עילת מעצר חוקית כנגד בן המשפחה. בנסיבות אלה, שב"כ אינו רואה כל מניעה כי בן המשפחה האחד יהיה מודע למעצרו של האחר, לרבות הפגשתם.

ב. ככלל, במצב דברים בו בן משפחה של העצור אינו במעצר, ואין עילת מעצר חוקית כנגדו, אין מקום ליצור כלפי הנחקר מצג לפיו בן המשפחה עצור.

עקרונות אלה מקובלים על היועץ המשפטי לממשלה, ומשקפים לטעמנו את הדין הקיים. נוכח האמור, ובהקשר הספציפי של מחמוד סוויטי, נשוא פנייתך, מוסכם על השב"כ, וכמובן גם על היועץ המשפטי לממשלה, כי לא היה מקום לנקוט בהליך שכתוצאה ממנו נוצר המצג כאילו אביו של סוויטי עצור.

הנה כי כן ברמה של מדיניות כללית הודיע היועץ המשפטי לממשלה לעותרים ולשירות ביטחון כללי, כי הפרקטיקה החקירתית שהם מלינים עליה אכן אסורה – למעט מעצרים כשיש עילה חוקית ומדובר באותה מסכת עבריינית.

על עמדה זו חזר בפנינו היום בא-כוח היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד ענר הלמן, ואף הצהיר כי נמסר לו משירות הביטחון הכללי כי ההנחייה בעניין זה חודשה והחוקרים הועמדו על האיסור המפורש לעשות שימוש באיומים כי יכולע לקרובי המשפחה של העצורים כאמצעי הפחדה ולחץ במצגים חקירתיים גם בהיעדר מעצר של הקרוב בעילה חקירתית מוצדקת.

נוכח עמדה זו של היועץ המשפטי לממשלה איננו רואים מקום ליתן צו על-תנאי ואנו יוצאים מההנחה כי הוראות היועץ המשפטי לממשלה אכן אומצו והונחלו לחוקרי שירות הביטחון הכללי.

מכל מקום, לא ניתן ליתן לעותרים סעד נוכח ניסוחם הכוללני של הסעדים המבוקשים, שאינו מבחין בין מעצרים כדין ובין הפעלת אמצעים פסולים.

העתירה נדחת.

ניתן היום, כ' באלול התשס"ט (09.09.2009), בפני באי-כוח הצדדים.

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ה נ ש י א ה